

31 Μαΐου 1991

[ΣΤΥΛΙΑΝΙΔΗΣ, ΚΟΥΡΡΗΣ, ΠΟΓΙΑΤΖΗΣ, ΝΙΚΗΤΑΣ, ΑΡΤΕΜΗΣ,
Δ/στές]ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, ΜΕΣΩ
ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ,*Εφeseίοντες-Καθ' ων η αίτηση,*

v.

ΕΛΕΝΗΣ Π. ΚΟΥΛΙΑ,

*Εφεσίβλητης-Αιτήτριας.**(Αναθεωρητική Έφεση Αρ. 844).*

Διοικητικό Δίκαιο — Συλλογικά Όργανα — Διαδικασία λήψης αποφάσεως — Συμμετοχή ίδιων μελών σε όλες τις συνεδρίες — Μη έγκυρη απόφαση αν συμμετάσχει μέλος που απουσίαζε σε προηγούμενες συνεδρίες — Επανάληψη της διαδικασίας στην συνεδρία αυτή, θεραπεύει την αλλοιωμένη σύνθεση — Το ίδιο επιτυγχάνεται αν το μέλος που απουσίαζε λάβει γνώση του περιεχομένου της προηγούμενης συνεδρίας και υιοθετήσει την απόφαση — Αναφορά στο πρακτικό της προηγούμενης απόφασης, που είναι ενώπιον του συλλογικού οργάνου, συνεπάγεται ολοκληρωμένη πληροφόρηση του μέλους που απουσίαζε, και υιοθέτηση της προηγούμενης απόφασης — Θεωρείται πως η όλη διαδικασία επαναλήφθηκε από την αρχή. 5 10

Δημόσιοι Υπάλληλοι — Προαγωγές — Συμπερίληψη στον πίνακα προακτέων — Έννομο συμφέρον — Υποψήφιος για προαγωγή στερείται εννόμου συμφέροντος να προσβάλει συμπερίληψη υπαλλήλου στον πίνακα προακτέων αν ο τελευταίος δεν προάχθηκε τελικά. 15

Το πρωτόδικο Δικαστήριο ακύρωσε την προαγωγή των ενδιαφερομένων μερών για το μόνο λόγο της ελαττωματικής σύνθεσης της Επιτροπής ενόψει της συμμετοχής στην τελευταία συνεδρία της, μέλους το οποίο απουσίαζε στην προηγούμενη συνεδρία, χωρίς η Επιτροπή να προβεί σε επανάληψη εξυπαρχής της διαδικασίας για το λόγο αυτό. 20

Το Ανώτατο Δικαστήριο επιτρέποντας την έφεση αποφάσισε ότι: 25

(1) Η διαδικασία συζήτησης και λήψης απόφασης για ορισμένο θέμα πρέπει να διεξάγεται από την αρχή μέχρι το τέλος από τα

5 ίδια μέλη του συλλογικού οργάνου, γιατί έτσι εξασφαλίζεται η γνώση και η στάθμιση όλων των στοιχείων που προκύπτουν από κάθε μέλος του συλλογικού οργάνου. Αν η διαδικασία παρατείνεται σε περισσότερες συνεδρίες, η σύνθεση του οργάνου πρέπει να παραμείνει αναλλοίωτη σε όλες τις συνεδρίες. Αν η σύνθεση αλλάσσει, με τη συμμετοχή μελών που ήταν απόντες στις προηγούμενες συνεδρίες, το συλλογικό όργανο δεν μπορεί να λάβει έγκυρη απόφαση στην τελευταία συνεδρία, εκτός αν στη συνεδρία αυτή επαναληφθεί από την αρχή η διαδικασία και η συζήτηση που προηγήθηκε, οπότε θεωρείται ότι η συζήτηση της υπόθεσης άρχισε και τελείωσε έγκυρα στην τελευταία συνεδρία.

15 (2) Σε ορισμένες περιπτώσεις είναι έγκυρη η απόφαση του συλλογικού οργάνου έστω και αν παρατηρήθηκαν κάποιες αλλαγές στη σύνθεσή του, εάν κριθεί ότι όλα τα μέλη τα οποία λαμβάνουν την τελική απόφαση είναι πλήρως ενημερωμένα σχετικά με όλα τα στοιχεία της διαδικασίας που είναι αναγκαία για τη λήψη ορθής απόφασης.

20 (3) Στην προκειμένη περίπτωση στο πρακτικό της τελευταίας συνεδρίας έγινε αναφορά στο πρακτικό της προηγούμενης, το οποίο ήταν ενώπιον της Επιτροπής. Το μέλος Χατζηπροδρόμου πληροφορήθηκε με πληρότητα. Όλα τα στοιχεία ήταν ενώπιόν του. Η απόφαση της περίληψης των δύο υποψηφίων στον κατάλογο, από τον οποίο θα γινόταν η σύγκριση, αξιολόγηση και επιλογή για προαγωγή, στηριζόταν πάνω στα στοιχεία των φακέλων που ήταν ενώπιον όλων των μελών της Επιτροπής, περιλαμβανομένου και του κ. Χατζηπροδρόμου. Δεν φαίνεται στιδήποτε στο πρακτικό ότι ο κ. Χατζηπροδρόμος δεν συγκατατέθηκε και δεν συμφώνησε με την ενδιάμεση προπαρασκευαστική απόφαση της 25ης Οκτωβρίου 1984. Το μόνο συμπέρασμα το οποίο μπορεί να εξαχθεί είναι ότι υιοθέτησε όλη την προηγούμενη απόφαση της Επιτροπής, αναφορικά με το θέμα, και, ως εκ τούτου, η όλη διαδικασία θεωρείται ότι επαναλήφθηκε από την αρχή.

30 (4) Η ενδιάμεση προπαρασκευαστική απόφαση της 25ης Οκτωβρίου, 1984, καμιά επιρροή δεν άσκησε στην τελική προσηλασμένη απόφαση προαγωγής των ενδιαφερομένων μερών. Η εφεσίβλητη και τα ενδιαφερόμενα μέρη ήταν από την αρχή μέχρι το τέλος της διαδικασίας στον πίνακα, από τον οποίο έγινε η επιλογή. Οι δύο υποψήφιοι που περιλήφθηκαν στον κατάλογο των εκλεξιμών δεν διορίστηκαν. Επομένως η εφεσίβλητη δεν είχε έννομο συμφέρον να προσβάλει την συμπερίληψη των δύο υποψηφίων στον κατάλογο εφόσον ουδόλως εθίγη από την πράξη αυτή.

40 Σύμφωνα με τη γνώμη όμως μέλους του Δικαστηρίου, το οποίο διαφώνησε με την απόφαση της πλειοψηφίας, η υποχρέωση για επανάληψη της συζήτησης και της διαδικασίας είναι απαράβατη. Η νόμιμη σύνθεση και λειτουργία του οργάνου συνιστά όρο του κύρους των αποφάσεών του. Η εκ νέου συζήτηση δεν πρέπει να γίνεται αλλά και να φαίνεται πως έγινε. Πρέπει απαραίτητα το σχε-

τικό πρακτικό να περιέχει δύο στοιχεία: ότι εκείνος που απουσίαζε ενημερώθηκε για τα αποφασισθέντα και στη συνέχεια ότι τα υιοθέτησε. Από την στερεότυπη αναφορά που γίνεται από το συλλογικό όργανο σε προϋπάρχοντα πρακτικά δεν τεκμαίρεται ενημέρωση και συμφωνία.

5

Έφεση επιτρέπεται κατά πλειοψηφία χωρίς έξοδα.

Αναφερόμενες υποθέσεις:

Republic v. Pericleous and Others (1984) 3 C.L.R. 577·

Vivardi v. The Vine Products Council (1969) 3 C.L.R. 486·

Panayiotou and Others v. Republic (1972) 3 C.L.R. 337·

10

Savva v. Republic (1985) 3 C.L.R. 694·

Savva and Another v. The Public Service Commission (1988) 3 C.L.R. 102·

Mytides v. The Republic (1988) 3 C.L.R. 737·

Γεωργίου και Άλλοι ν. Δημοκρατίας (Α.Ε. 525, Απόφαση ημερ. 16.6.89)·

15

Α. Σαζεΐδης & Υιός Λτδ. ν. Δήμου Αθηναίου (Προσφυγή αρ. 359/88, απόφαση ημερ. 30.9.89)·

Καραγιώργης και Άλλος ν. Δημοκρατίας (Προσφυγές Αρ. 616/88 και 623/88, απόφαση ημερ. 15.5.90)·

20

Χριστοφόρου και Άλλος ν. Δημοκρατίας (Προσφυγές Αρ. 266/88 και 309/88, απόφαση ημερ. 26.5.90)·

Ξυστούρης και Άλλοι ν. Δημοκρατίας (Προσφυγές Αρ. 956/87, 957/87 και 1003/87, απόφαση ημερ. 13.3.90)·

Δημοσθένους και άλλοι ν. Δημοκρατίας (Προσφυγές Αρ. 49/89, 86/89 και 161/89 απόφαση ημερ. 14.7.90)·

25

Σιμλλίδης και Άλλος ν. Δημοκρατίας, (Προσφυγές Αρ. 112/80 και 114/89, απόφαση ημερ. 31.12.90)·

Mytides and Another v. Republic (1983) 3 C.L.R. 1096·

Αποφάσεις Συμβουλίου Επικριτείας Ελλάδος Αρ. 2756/65, 2776-2978/68 και 796/69.

30

Έφεση.

5 Έφεση εναντίον της απόφασης Δικαστή του Ανώτατου Δικαστηρίου Κύπρου (Δημητριάδης, Δ.) που δόθηκε στις 8 Αυγούστου 1988 (Αριθμός Προσφυγής 338/85)* με την οποία οι προαγωγές των ενδιαφερομένων μερών στη θέση

Ανώτερου Ιατρικού Λειτουργού στις Ιατρικές Υπηρεσίες και Υπηρεσίες Δημοσίας Υγείας ακυρώθηκαν.

Π. Χ" Δημητρίου, Δικηγόρος της Δημοκρατίας Α. για τους εφεσεύοντες.

10 Μ. Σάββα (Κα.), για την εφεσίβλητη.

Cur. adv. vult.

ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ: Αυτή είναι η απόφαση της πλειοψηφίας - των Δικαστών Δ.Γ. Στυλιανίδη, Α. Κούρρη, Ι. Πογιατζή και Π. Αρτέμη.

15 ΣΤΥΛΙΑΝΙΔΗΣ Δ.: Η εφεσεύουσα Επιτροπή Δημόσιας Υπηρεσίας, η "Επιτροπή", στις 22 Νοεμβρίου, 1984, αποφάσισε την προαγωγή των Ανδρέα Βραχίμη, Ανδρέα Ζαχαρίου, Γεώργιου Ηλία και Δημήτριου Πογιατζή στη μόνιμη (Τακτ. Προϊστ.) θέση Ανώτερου Ιατρικού Λειτουργού στις Ιατρικές Υπηρεσίες και Υπηρεσίες Δημοσίας Υγείας, από 1η Δεκεμβρίου, 1984.

Οι προαγωγές αυτές δημοσιεύτηκαν στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας της 18ης Ιανουαρίου, 1985, Αρ. 2026. Αριθμός Γνωστοποίησης 92.

25 Η εφεσίβλητη με προσφυγή πρόσβαλε τη νομιμότητα των πιο πάνω προαγωγών.

30 Δικαστής του Δικαστηρίου τούτου, στην άσκηση πρωτοβάθμιας Αναθεωρητικής Δικαιοδοσίας, ακύρωσε τις προαγωγές για το μόνο λόγο της ελαττωματικής σύνθεσης της Επιτροπής, και είπε:-

* (1988) 3 Α.Α.Δ. 1602.

"During their last meeting of the 22nd November, 1984, the respondents proceeded to consider the merits of those considered by them as eligible during their previous meeting and selected the interested parties for promotion, without repeating the process which took place during their meeting of the 25th October, 1984, ab initio. The meeting of the 25th October is, in my view, a vital one and forms part of the process for the filling of the posts in question, bearing in mind the circumstances of the case and especially the fact that decisions were taken at such meeting regarding the eligibility of certain candidates and, also, the fact that the setting up of the Departmental Committee is provided by the Law (section 36 of Law 33/67) and forms part of the process for the filling of vacancies. As a result, the sub judge decision has to be annulled."

Η έφεση στρέφεται εναντίον της πιο πάνω δικαστικής Απόφασης.

Το Δικαστήριο τούτο, σύμφωνα με την πάγια νομολογία, εξετάζει τη νομιμότητα της απόφασης που προσβάλλεται με την προσφυγή, με βάση τους λόγους που εγείρονται στην έφεση.

Θεωρούμε αναγκαίο να κάμουμε αδρή αναδρομή στη διαδικασία που κατέληξε στην κρινόμενη διοικητική απόφαση.

Η θέση Ανώτερου Ιατρικού Λειτουργού είναι θέση προαγωγής.

Ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου Υγείας, με επιστολή του ημερομηνίας 19 Μαρτίου, 1983, ζήτησε την πλήρωση τεσσάρων κενών μονίμων (Ταχτ. Προϋπ.) θέσεων Ανώτερου Ιατρικού Λειτουργού.

Η Επιτροπή, σύμφωνα με το Άρθρο 36 των περί Δημοσίας Υπηρεσίας Νόμων του 1967 έως 1983, (Αρ. 33/67, 31/80, 78/81, 10/83), (ο "Νόμος"), και τη Διάταξη 3 των Κανο-

νιστικών Διατάξεων που διέπουν τη σύσταση, τις αρμοδιότητες και τη μέθοδο της ενέργειας Τμηματικών Επιτροπών, παρέπεμψε, με απόφαση της ημερομηνίας 3 Μαΐου, 1983, το θέμα στην αρμόδια Τμηματική Επιτροπή.

- 5 Στις 15 Σεπτεμβρίου, 1983, ο Διευθυντής Ιατρικών Υπηρεσιών και Υπηρεσιών Δημόσιας Υγείας, Πρόεδρος της αρμόδιας Τμηματικής Επιτροπής, διαβίβασε στην Επιτροπή την έκθεσή της. Στην έκθεση αυτή αναφέρεται ότι η Τμηματική Επιτροπή έκρινε ότι 34 από τους υποψήφιους
10 κατείχαν τα προσόντα που απαιτούνται από το σχέδιο υπηρεσίας. Είκοσι όμως απ' αυτούς δεν συστήθηκαν, γιατί δήλωσαν πως δεν ενδιαφέρονταν για τη θέση Ανώτερου Ιατρικού Λειτουργού, αλλά για ανέλιξη στον τομέα της ειδικότητάς τους. Σύστησε για επιλογή προαγωγής 14 από
15 τους υποψήφιους, που έκρινε ότι κατείχαν τα προσόντα της θέσης.

- Στις 10 Δεκεμβρίου, 1983, η Επιτροπή επιλήφθηκε της πιο πάνω έκθεσης και αποφάσισε, μεταξύ άλλων, ότι ο Σάββας Φεττάς, που συστήθηκε από την Τμηματική Επιτροπή, δεν κατείχε τα προσόντα που απαιτούνται από το
20 σχέδιο υπηρεσίας της θέσης, επειδή, κατά τον ουσιώδη χρόνο συνδρομής των προσόντων - με βάση την Απόφαση του Ανωτάτου Δικαστηρίου στην Υπόθεση *Republic v. Pericleous and Others* (1984) 3 C.L.R. 577, είναι η ημερομηνία που η πρόταση της αρμόδιας αρχής για πλήρωση της
25 δημόσιας θέσης λαμβάνεται από την Επιτροπή - δεν είχε επταετή υπηρεσία στη θέση Ιατρικού Λειτουργού 1ης και 2ης Τάξης. Περαιτέρω, η Επιτροπή αποφάσισε ότι οι υποψήφιοι που ενδιαφέρονταν για ανέλιξη στον τομέα της ειδικότητάς τους δεν μπορούσαν να αυτοαποκλειστούν στο
30 στάδιο εκείνο, γιατί, με βάση τη νομοθετική διάταξη του Άρθρου 30(1)(γ) του Νόμου, οι θέσεις προαγωγής πληρούνται με προαγωγή υπαλλήλων που υπηρετούν στην αμέσως κατώτερη τάξη, ή θέση. Σε περίπτωση που θα επιλέγονταν
35 μπορούσαν να μην αποδεχθούν την προσφορά για προαγωγή τους. Μεταξύ των υποψηφίων, που η Επιτροπή έγραψε στα πρακτικά της ότι κατέχουν τα προσόντα και κατατάσσονται στην κατηγορία αυτή, είναι ο Όμηρος Δια-

μαντής - (βλ. Παράρτημα 6 - Πρακτικά Συνεδρίας Επιτροπής, ημερομηνίας 10 Δεκεμβρίου, 1983).

Ύστερα από έρευνα, σχετικά με άλλους υποψήφιους, η Επιτροπή συνεδρίασε στις 4 Φεβρουαρίου, 1984, και αποφάσισε ότι δύο άλλοι υποψήφιοι δεν είχαν τα προσόντα. 5

Στις 23 Φεβρουαρίου, 1984, η Επιτροπή επιβεβαίωσε την απόφασή της ότι ο Σάββας Φεττάς δεν κατέχει τα προσόντα που απαιτούνται από το σχέδιο υπηρεσίας της θέσης και, συνεπώς, δεν μπορούσε να είναι υποψήφιος. Αποφάσισε δε να ζητήσει νομική συμβουλή αναφορικά με τους υποψήφιους που δήλωσαν ότι δεν ενδιαφέρονται. 10

Μετά τη λήψη της νομικής συμβουλής, η οποία ήταν σύμφωνη με την προηγούμενη απόφαση της Επιτροπής, το θέμα παρατέμφθηκε πίσω στην Τμηματική Επιτροπή, για να το επανεξετάσει, λαμβάνοντας υπόψη όλους τους υποψήφιους. 15

Σε όλες αυτές τις συνεδρίες όλα τα μέλη της Επιτροπής ήταν παρόντα.

Στις 16 Οκτωβρίου, 1984, η Τμηματική Επιτροπή έστειλε νέα έκθεση στην Επιτροπή. Σύστησε τα ίδια 12 πρόσωπα, μεταξύ των οποίων και το Σάββα Φεττά. Περιέλαβε τους Όμηρο Διαμαντή και Δημητράκη Χριστοδουλίδη στους υποψήφιους που δεν κατείχαν τα προσόντα του σχεδίου υπηρεσίας. Η Επιτροπή, σε συνεδρία της ημερομηνίας 25 Οκτωβρίου, 1984, από την οποία απουσίαζε το μέλος Χατζηπροδρόμου, επιβεβαίωσε ότι ο Σάββας Φεττάς δεν κατείχε τα προσόντα και ότι ο Όμηρος Διαμαντής τα κατείχε, δεδομένου ότι edικαιούτο στον υπολογισμό της υπηρεσίας του δύο χρόνια που διάρκεσε η φοίτησή του για απόκτηση του Speciality in Radiology (X-Ray Diagnosis) of the Academy for Medical Further Education. Η απόφαση αυτή είναι ταυτόσημη με την περίληψη του ίδιου υποψήφιου στον κατάλογο των προσοντούχων, που κατέγραψε η Επιτροπή στη συνεδρία της ημερομηνίας 10 Δεκεμβρίου, 1983, όταν όλα τα μέλη της ήταν παρόντα. 20
25
30
35

Αναφορικά με το Δημητράκη Χριστοδούλδη, αποφασίστηκε ότι αυτός είχε συμπληρωμένη την προαπαιτούμενη άσκηση της ιατρικής, γιατί υπολογίζεται η περίοδος που αυτός άσκησε την ιατρική στο εξωτερικό, δεδομένου ότι, σύμφωνα με προηγούμενη απόφαση της Επιτροπής, ουσιαστικός χρόνος δεν είναι η εγγραφή του υποψήφιου ως ιατρού στην Κύπρο. Η Επιτροπή κατέληξε:-

"Υστερα από τα ανωτέρω, η Επιτροπή αποφάσισε να εξετάσει το θέμα της πλήρωσης των πιο πάνω θέσεων σε ημερομηνία που θα οριστεί αργότερα και κατά την τελική κρίση να ληφθούν υπόψη τόσο οι υποψήφιοι που συστήθηκαν από την Τμηματική Επιτροπή, εκτός του Σάββα ΦΕΤΤΑ, όσο και οι Δημητράκης ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗΣ και Όμηρος ΔΙΑΜΑΝΤΗΣ, που αναφέρονται πιο πάνω στο (β) και (γ). Στη συνεδρίαση να κληθεί να παραστεί και ο Διευθυντής των Ιατρικών Υπηρεσιών και Υπηρεσιών Δημόσιας Υγείας."

Με επιστολή ημερομηνίας 14 Νοεμβρίου, 1984, η Επιτροπή κάλεσε το Διευθυντή Ιατρικών Υπηρεσιών να παραστεί σε συνεδρία της στις 22 Νοεμβρίου, 1984, σχετικά με την πλήρωση της θέσης Ανώτερου Ιατρικού Λειτουργού. Με την ίδια επιστολή τον πληροφόρησε:-

"2. Περαιτέρω, έχω οδηγίες να σας πληροφορήσω ότι η Επιτροπή Δημόσιας Υπηρεσίας αποφάσισε τα εξής:

(α) Να μη λάβει υπόψη της κατά την τελική κρίση των υποψηφίων για την πλήρωση της πιο πάνω θέσης τον κ. Σάββα Φέττα που αν και συστήθηκε από την Τμηματική Επιτροπή έχει κριθεί από την Επιτροπή Δημόσιας Υπηρεσίας ότι δεν ικανοποιεί το σχέδιο υπηρεσίας.

(β) Να λάβει υπόψη της κατά την τελική κρίση των υποψηφίων για την πλήρωση της πιο πάνω θέσης, επιπρόσθετα με τους υπαλλήλους που συστήθηκαν από την Τμηματική Επιτροπή, και τους κ.κ. Δημητράκη Χρι-

στουλίδη και Όμηρο Διαμαντή, οι οποίοι έχουν κριθεί από την Επιτροπή Δημόσιας Υπηρεσίας ότι ικανοποιούν το σχέδιο υπηρεσίας."

Στις 22 Νοεμβρίου, 1984, η Επιτροπή συνεδρίασε με πλήρη σύνθεση. Έγινε αναφορά στα πρακτικά της συνεδρίας της 25ης Οκτωβρίου, 1984. 5

Μετά ο Διευθυντής αναφέρθηκε και στους 13 υποψηφίους, περιλαμβανομένων των Διαμαντή και Χριστοδουλίδη, και, αφού έλαβε υπόψη όλα τα στοιχεία, ιδιαίτερα τη διοικητική ικανότητα και πείρα των υποψηφίων, έκαμε τις συστάσεις του. Αναφέρθηκε, πρόσθετα, στην επίδοση των 13 υποψηφίων κατά το 1984. 10

Μετά την αποχώρηση του Διευθυντή, η Επιτροπή ασχολήθηκε με την αξιολόγηση και σύγκριση των υποψηφίων. Το σχετικό πρακτικό έχει:- 15

"Στη συνέχεια η Επιτροπή ασχολήθηκε με την αξιολόγηση και σύγκριση των υποψηφίων. Η Επιτροπή εξέτασε τα ουσιώδη στοιχεία από το Φάκελο Πλήρωσης της θέσης, καθώς και από τους Προσωπικούς Φακέλους και τις Εμπιστευτικές Εκθέσεις των υποψηφίων και έλαβε επίσης υπόψη τα πορίσματα της Τμηματικής Επιτροπής και τις κρίσεις και συστάσεις του Διευθυντή Ιατρικών Υπηρεσιών και Υπηρεσιών Δημόσιας Υγείας. 20

Η Επιτροπή έλαβε υπόψη τις Εμπιστευτικές Εκθέσεις των υποψηφίων στο σύνολό τους, απέδωσε όμως μεγαλύτερη βαρύτητα στις Εκθέσεις για τα δύο τελευταία χρόνια καθώς και στην απόδοση των υποψηφίων κατά το 1984, δεδομένου ότι βρισκόμαστε προς το τέλος του χρόνου. 25 30

Η Επιτροπή απέδωσε επίσης τη δέουσα βαρύτητα στα προσόντα των υποψηφίων, σημειώνοντας τα υπέρτερα ειδικά προσόντα του Ηλία, τα οποία είναι και σχετικά με τα καθήκοντα της θέσης, καθώς και τη σειρά αρχαιότητας των υποψηφίων, σύμφωνα με την οποία ο 35

Ζαχαρίου προηγείται όλων.

5 Η Επιτροπή, με βάση τα ενώπιόν της στοιχεία, υιοθέτησε τις συστάσεις του Διευθυντή όσον αφορά τους Πογιατζή, Ηλία και Βραχίμη, δεν ηδυνήθη όμως να υιοθετήσει τη σύστασή του όσον αφορά τον Ευαγόρου, τον
10 οποίο έδωσε ως τέταρτο. Αντί αυτού η Επιτροπή επέλεξε το Ζαχαρίου, αφού σημείωσε ότι αυτός είχε "Εξαιρέτες" Εμπιστευτικές Εκθέσεις τα τελευταία χρόνια και το 1984 εξακολουθεί σύμφωνα με το Διευθυντή να είναι
15 "Εξαιρέτος". Αυτός προηγείται όλων των υποψηφίων από πλευράς αρχαιότητας (κατά ένα χρόνο και τέσσερις μήνες του αμέσως επόμενου Βραχίμη, ο οποίος έχει επιλεγεί, και κατά έξι χρόνια και τέσσερις μήνες του Ευαγόρου). Η Επιτροπή προτίμησε το Ζαχαρίου έναντι
20 και του Κάστανου (ο Διευθυντής έδωσε τους δύο αυτούς υποψηφίους μαζί, μετά τους τέσσερις πρώτους που σύστησε), ο οποίος αν και έχει και αυτός "Εξαιρέτες" Εμπιστευτικές Εκθέσεις τα τελευταία χρόνια και εξακολουθεί κατά το 1984 να είναι "Εξαιρέτος", έπεται του Ζαχαρίου σε αρχαιότητα κατά τέσσερα χρόνια και εννέα μήνες.

25 Συμπερασματικά η Επιτροπή, λαμβάνοντας υπόψη όλα τα ενώπιόν της ουσιώδη στοιχεία, έκρινε με βάση τα καθιερωμένα κριτήρια στο σύνολό τους (αξία, προσόντα, αρχαιότητα) ότι οι παρακάτω υπερέχουν των άλλων υποψηφίων και αποφάσισε να τους προαγάγει
30 σαν τους πιο κατάλληλους στη μόνιμη (Τακτ. Προύπ.) θέση Ανώτερου Ιατρικού Λειτουργού στις Ιατρικές Υπηρεσίες και Υπηρεσίες Δημόσιας Υγείας από 1.12.84:

1. ΒΡΑΧΙΜΗΣ Ανδρέας
2. ΖΑΧΑΡΙΟΥ Ανδρέας
3. ΗΛΙΑΣ Γεώργιος
4. ΠΟΓΙΑΤΖΗΣ Δημήτριος."

Το θέμα που εγείρεται είναι η επίπτωση της απουσίας του μέλους Χατζηπροδρόμου από τη συνεδρία της 25ης Οκτωβρίου, 1984, σε συνάρτηση με το πρακτικό της 22ας Νοεμβρίου, 1984, και τη συμμετοχή του στη συνεδρία αυτή, στην οποία έγιναν οι συστάσεις του προϊσταμένου του Τμήματος, η σύγκριση και αξιολόγηση των υποψηφίων από την Επιτροπή και η λήψη της κρινόμενης απόφασης. 5

Το Ανώτατο Δικαστήριο, σχετικά με το θέμα της σύνθεσης των συλλογικών διοικητικών οργάνων, υιοθέτησε τη γενική αρχή που έθεσε η Ελληνική νομολογία και αναφέρεται στη σελ. 112 των Πορισμάτων Νομολογίας του Συμβουλίου της Επικρατείας 1929 - 1959 - (βλ. *Rolandos Vivardi v. The Vine Products Council (1969) 3 C.L.R. 486, 489-491*· *Andreas Panayiotou and Others v. Republic (Public Service Commission) (1972) 3 C.L.R. 337, 339-340*). 10 15

Η γενική αρχή, όπως διατυπώθηκε απο τη νομολογία έχει:-

"Η διαδικασία συζήτησης και λήψης απόφασης για ορισμένο θέμα πρέπει να διεξάγεται από την αρχή μέχρι το τέλος από τα ίδια μέλη του συλλογικού οργάνου, γιατί έτσι εξασφαλίζεται η γνώση και η στάθμιση όλων των στοιχείων που προκύπτουν από κάθε μέλος του συλλογικού οργάνου. Αν η διαδικασία παρατείνεται σε περισσότερες συνεδρίες, η σύνθεση του οργάνου πρέπει να παραμείνει αναλλοίωτη σε όλες τις συνεδρίες. Αν η σύνθεση αλλάσσει, με τη συμμετοχή μελών που ήταν απόντες στις προηγούμενες συνεδρίες, το συλλογικό όργανο δεν μπορεί να λάβει έγκυρη απόφαση στην τελευταία συνεδρία, εκτός αν στη συνεδρία αυτή επαναληφθεί από την αρχή η διαδικασία και η συζήτηση που προηγήθηκε, οπότε θεωρείται ότι η συζήτηση της υπόθεσης άρχισε και τελείωσε έγκυρα στην τελευταία συνεδρία ..."

(βλ. *Savva v. Republic (1985) 3 C.L.R. 694*· και Αναθεωρητικές Εφέσεις Αρ. 480 και 484 - *Constantinos Savva*) 35

and Another v. The Public Service Commission (1988) 3 C.L.R. 102· *Georghios Mytides v. The Republic of Cyprus* (1988) 3 C.L.R. 737· *Ανδρέας Γεωργίου και Άλλοι ν. Κυπριακής Δημοκρατίας* (Αναθεωρητική Έφεση Αρ. 525, 5 Απόφαση δόθηκε στις 16 Ιουνίου, 1989)· *Α. Σαξειδης & Υιός Λτδ. ν. Δήμου Αθηαίνου* (Υπόθεση Αρ. 359/88, Απόφαση δόθηκε στις 30 Σεπτεμβρίου, 1989)· *Ανδρέας Καραγιώργη και Άλλος ν. Κυπριακής Δημοκρατίας* (Υποθέσεις Αρ. 616/88 και 623/88, Απόφαση δόθηκε στις 15 Μαΐου, 10 1990)· *Ανδρέας Χριστοφόρου και Άλλος ν. Κυπριακής Δημοκρατίας* (Υποθέσεις Αρ. 266/88 και 309/88, Απόφαση δόθηκε στις 26 Μαΐου, 1990). Το λεκτικό της πρώτης παραγράφου του πρακτικού της συνεδρίας της 22ας Νοεμβρίου, 15 1984, η οποία ακολούθησε τη συνεδρία της 25ης Οκτωβρίου, 1984, και στην οποία λήφθηκε η προσβαλλόμενη απόφαση, είναι ταυτόσημο με το πρακτικό της συνεδρίας της Επιτροπής στην υπόθεση *Savva v. Republic*, (ανωτέρω). Ο Α. Λοΐζου, Δικαστής όπως ήταν τότε, αφού αναφέρθηκε στη γενική αρχή της σύνθεσης του διοικητικού οργάνου, όπως έχει προεκτεθεί, είτε στη σελ. 702:-

"It is also clear from the minutes of this first meeting of the respondent Commission under its new composition (Appendix 6), that the minutes of all the preliminary meetings were before the respondent 25 Commission and its new members and therefore I cannot accept that these new members were not fully informed of what transpired before. Also since nothing appears from the minute before me that they were not in agreement, I can reach no other conclusion than that they 30 adopted all previous decisions of the respondent Commission concerning the matter and in that the whole process could be regarded as taken fully ab initio."

Ως αποτέλεσμα απέρριψε την προσφυγή. Οι αιτητές εφεσίβαλαν την πιο πάνω πρωτόδικη Απόφαση.

35 Στις Αναθεωρητικές Εφέσεις Αρ. 480 και 484 - *Constantinos Savva and Another v. The Public Service Commission*, (ανωτέρω) - η Ολομέλεια του Ανωτάτου Δι-

καστηρίου, αφού παρέθεσε το πιο πάνω απόσπασμα από την Απόφαση του κ. Λοΐζου, επικύρωσε την πρωτόδικη Απόφαση και απέρριψε τις εφέσεις.

Στις Υποθέσεις Αρ. 956/87, 957/87 και 1003/87 - Σάββας *Ευστούρη και Άλλοι ν. Κυπριακής Δημοκρατίας*, (Απόφαση δόθηκε στις 13 Μαρτίου, 1990) μέλος της Επιτροπής απουσίαζε από συνεδρία στην οποία αποφασίστηκε να ληφθεί υπόψη και άλλος υποψήφιος. Ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου είπε στις σελ. 6-7:-

"Αναμφίβολα είναι αρχή του διοικητικού δικαίου ότι η διαδικασία ενώπιον ενός συλλογικού διοικητικού οργάνου πρέπει να γίνεται από την αρχή μέχρι το τέλος στην παρουσία των ιδίων μελών του εν λόγω οργάνου. Τούτο αποσκοπεί στη διασφάλιση της γνώσης από κάθε μέλος όλων των στοιχείων τα οποία έρχονται στην επιφάνεια κατά τη διάρκεια της διαδικασίας λήψης απόφασης από το συλλογικό όργανο. Ταυτόχρονα όμως έχει νομολογιακά αποφασισθεί ότι σε ορισμένες περιπτώσεις είναι έγκυρη η απόφαση του συλλογικού οργάνου έστω και αν παρατηρήθηκαν κάποιες αλλαγές στη σύνθεση του, εάν κριθεί ότι όλα τα μέλη τα οποία λαμβάνουν την τελική απόφαση είναι πλήρως ενημερωμένα σχετικά με όλα τα στοιχεία της διαδικασίας που είναι αναγκαία για τη λήψη ορθής απόφασης."

Αφού αναφέρθηκε στις απουσίες των μελών, είπε στη σελ. 7:-

"Στη συνεδρία της 24 Σεπτεμβρίου 1987 (Παράρτημα 8) μετείχε και ο κ. Ν. Παπαξενοφώντος που απουσίασε από εκείνη της 7 Αυγούστου 1987, αλλά εφόσον όμως έγινε σε αυτή αναφορά στα πρακτικά των προηγούμενων συνεδριάσεων είναι επόμενο ότι ο κ. Παπαξενοφώντος έλαβε πλήρη γνώση. Όμως κατά τη συνεδρία αυτή αποφασίστηκε μόνο όπως κατά την τελική εξέταση ληφθεί υπόψη ακόμη μια υπάλληλος."

Και κατέληξε στη σελ. 8:-

5 "Κατά τη συνεδρία αυτή που ήταν η ουσιαστική συνεδρία της Επιτροπής ακούστηκαν οι συστάσεις του Διευθυντή του Τμήματος Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Έγινε η σύγκριση των υποψηφίων και η Επιτροπή κατέληξε στην επιλογή εκείνων που προήχθησαν.

10 Είναι φανερό από τα πιο πάνω ότι τα μέλη της Επιτροπής που μετείχαν στη λήψη απόφασης είχαν πλήρη γνώση των στοιχείων και πλήρη εικόνα των υποψηφίων. Όπως αναφέρεται στα σχετικά πρακτικά της επίδικης απόφασης η Επιτροπή αφού εξέτασε τα ουσιαστικά στοιχεία από το Φάκελο Πλήρωσης της θέσης, καθώς και από τους Προσωπικούς Φακέλους και τις Εμπιστευτικές Εκθέσεις των υποψηφίων, και έλαβε επίσης υπόψη τα πορίσματα της Τμηματικής Επιτροπής και 15 τις κρίσεις και συστάσεις του Διευθυντή, έκρινε με βάση τα καθιερωμένα κριτήρια στο σύνολο τους (αξία, προσόντα αρχαιότητα) ότι τα ενδιαφερόμενα μέρη υπερείχαν των άλλων υποψηφίων και κατέληξε στην επίδικη απόφαση. Συνεπώς ο πιο πάνω ισχυρισμός δεν ευσταθεί." 20

25 Στις υποθέσεις *Ανδρέας Χριστοφόρου και Άλλος ν. Κυπριακής Δημοκρατίας, (ανωτέρω)*, *Κύπρος Δημοσθένους και Άλλοι ν. Κυπριακής Δημοκρατίας, Υποθέσεις Αρ. 49/89, 86/89 και 161/89, (Απόφαση δόθηκε στις 14 Ιουλίου, 1990)*, και *Ευθύμιος Σιμιλλίδης και Άλλος ν. Κυπριακής Δημοκρατίας, Υποθέσεις Αρ. 112/89 και 114/89, (Απόφαση δόθηκε στις 31 Δεκεμβρίου, 1990)*, τα μέλη που απουσίαζαν λάμβαναν γνώση του περιεχομένου της προηγούμενης συνεδρίας, στην κάθε περίπτωση, και υιοθετούσαν την απόφαση της Επιτροπής. Το Δικαστήριο είπε ότι 30 τα μέλη της Επιτροπής, που έλαβαν μέρος στη λήψη των προσβαλλομένων αποφάσεων, είχαν πλήρη γνώση των υποψηφίων και των στοιχείων για τα οποία άσκησαν την κρίση και τη διακριτική τους ευχέρεια για τη λήψη της απόφασης και, ως εκ τούτου, ο λόγος της ελαττωματικής 35 σύνθεσης του συλλογικού οργάνου δεν ευσταθούσε.

Η απόφαση της 25ης Οκτωβρίου, 1984, ήταν ενδιάμεση

προπαρασκευαστική πράξη, που συγχωνεύτηκε στην τελική πράξη της επιλογής, που έλαβε χώρα στο τέλος της ουσιαστικής συνεδρίας της 22ας Νοεμβρίου, 1984.

Στο πρακτικό της ουσιαστικής συνεδρίας της 22ας Νοεμβρίου, 1984, έγινε αναφορά στο πρακτικό της συνεδρίας της 25ης Οκτωβρίου, 1984, το οποίο ήταν ενώπιον της Επιτροπής. Το μέλος Χατζηπροδρόμου πληροφορήθηκε με πληρότητα. Όλα τα στοιχεία ήταν ενώπιόν του. Η απόφαση της περίληψης των Χριστοδουλίδη και Διαμαντή στον κατάλογο των υποψηφίων, από τον οποίο θα γινόταν η σύγκριση, αξιολόγηση και επιλογή για προαγωγή, στηριζόταν πάνω στα στοιχεία των φακέλων που ήταν ενώπιον όλων των μελών της Επιτροπής, περιλαμβανομένου και του κ. Χατζηπροδρόμου. Ο Προϊστάμενος Διευθυντής Ιατρικών Υπηρεσιών αναφέρθηκε και στους 13 υποψήφιους. Η σύγκριση, αξιολόγηση και επιλογή έγινε μεταξύ των 13 υποψηφίων. Δεν φαίνεται οτιδήποτε στο πρακτικό ότι ο κ. Χατζηπροδρόμου δεν συγκατατέθηκε και δεν συμφώνησε με την ενδιάμεση προπαρασκευαστική απόφαση της 25ης Οκτωβρίου, 1984. Το μόνο συμπέρασμα το οποίο μπορεί να εξαχθεί είναι ότι υιοθέτησε όλη την προηγούμενη απόφαση της Επιτροπής, αναφορικά με το θέμα, και, ως εκ τούτου, η όλη διαδικασία θεωρείται ότι επαναλήφθηκε από την αρχή. Αυτό είναι σύμφωνο με την υπόθεση *Sanva*, (ανωτέρω) - πρωτόδικη, και της Ολομέλειας στις Αναθεωρητικές Εφέσεις.

Θα θέλαμε να σημειώσουμε ότι οι Τμηματικές Επιτροπές έχουν συμβουλευτικό χαρακτήρα και ότι την αρμοδιότητα για όλα τα θέματα που σχετίζονται με τις προαγωγές έχει αποκλειστικά η Επιτροπή - (βλ., μεταξύ άλλων, *Mytides and Another v. Republic* (1983) 3 C.L.R. 1096, στη σελ. 1111).

Η ενδιάμεση προπαρασκευαστική απόφαση της 25ης Οκτωβρίου, 1984, καμιά επιρροή δεν άσκησε στην τελική προσβαλλόμενη απόφαση προαγωγής των ενδιαφερομένων μερών. Η εφεσίβλητη και τα ενδιαφερόμενα μέρη ήταν από την αρχή μέχρι το τέλος της διαδικασίας στον πίνα-

κα, από τον οποίο έγινε η επιλογή. Συστήθηκαν από την Τμηματική Επιτροπή σε όλα τα στάδια και συγκρίθηκαν και αξιολογήθηκαν από την Επιτροπή. Οι δύο υποψήφιοι - Διαμαντής και Χριστοδουλίδης - που περιλήφθηκαν στον κατάλογο των εκλεξιμών, δεν διορίστηκαν.

Παρόλο που δεν ηγέρθηκε από καμιά πλευρά και το Δικαστήριο δεν άκουσε επιχειρηματολογία, είναι αξιοσημείωτο ότι το Ελληνικό Συμβούλιο Επικρατείας στην Υπόθεση Αρ. 2756/65 αποφάσισε ότι "ο αιτών καθ' ο μέρος στρέφεται κατά συναδέλφων του εγγεγραμμένων εν τω πίνακι προακτών και μη προαχθέντων ώστε ουδόλως εθίγη ο αιτών εκ της εγγραφής αυτών εν τω πίνακι προακτών," στερείται εννόμου συμφέροντος.

Η αρχή αυτή επαναλήφθηκε σε μεταγενέστερες αποφάσεις του Συμβουλίου Επικρατείας - (βλ., μεταξύ άλλων, 2976-2978/68, 796/69, Ευρετήριο Νομολογίας Συμβουλίου της Επικρατείας, 1961 - 1970, σελ. 237-238).

Για τους πιο πάνω λόγους η έφεση επιτρέπεται. Η κρινόμενη απόφαση της Επιτροπής επικυρώνεται. Καμιά διαταγή για έξοδα.

ΝΙΚΗΤΑΣ Δ: Η υπό κρίση έφεση αναβιώνει ένα ερώτημα που έχει άμεση σχέση με τη νόμιμη σύνθεση και λειτουργία συλλογικού διοικητικού οργάνου, όπως η εφεσείουσα Επιτροπή Δημόσιας Υπηρεσίας (Ε.Δ.Υ.), ως προϋπόθεσης για την εγκυρότητα των αποφάσεών του.

Η πτυχή του θέματος που ανέκυψε θα διαφανεί αφού σημειωθούν τα πιο καιρία γεγονότα. Η εφεσίβλητη άσκησε προσφυγή για να αμφισβητήσει το κύρος και την ορθότητα απόφασης της Ε.Δ.Υ. ημερ. 22/11/84. Με αυτή είχαν προαχθεί οι 4 ενδιαφερόμενοι σε ισάριθμες κενές θέσεις Ανώτερου Ιατρικού Λειτουργού. Η εφεσίβλητη είχε διεκδικήσει μιά από τις θέσεις αυτές. Η έκθεση της αρμόδιας Τμηματικής Επιτροπής (Τ.Ε.) μελετήθηκε σε συνεδρίαση της Ε.Δ.Υ. στις 10/12/83. Ας σημειωθεί εδώ διευκρινιστικά ότι η εφεσίβλητη ήταν μεταξύ εκείνων που συστήθηκαν για

προαγωγή.

Ανεφύησαν όμως αμφιβολίες και προβλήματα σχετιζόμενα με την προσοντολογία ορισμένων από τους προκριθέντες. Η Ε.Δ.Υ. έκρινε σκόπιμο, και καλά έπραξε, να τα διερευνήσει. Το θέμα την απασχόλησε σε διαδοχικές συνεδριάσεις. Σε μιά περίπτωση μάλιστα πήρε και συμβουλή από το Γενικό Εισαγγελέα. Παρενθετικά, αναφέρω ότι η γνωμάτευση αφορούσε τη στάση μερικών υποψηφίων, που δήλωσαν πως δεν ενδιαφέρονταν γιατί απέβλεπαν στην κατάληψη άλλων θέσεων. Τελικά η Ε.Δ.Υ. ανέπεμψε την έκθεση στην Τ.Ε. για επανεξέταση.

Η νέα έκθεση τέθηκε μπροστά στη Ε.Δ.Υ. σε συνεδρίαση της, που πραγματοποιήθηκε στις 25/10/84. Στέκομαι εδώ για να επισημάνω το γεγονός ότι μέλος της Ε.Δ.Υ., ο κ. Χρ. Χ"Προδρόμου, που έλαβε μέρος στις προηγούμενες διαβουλεύσεις, δεν συμμετέσχε σε αυτή τη συνεδρία. Είχε απουσιάσει με άδεια. Το θέμα απέκτησε σημασία διότι η νέα έκθεση επέφερε διαφοροποιήσεις στην αρχική, που απασχόλησαν την Ε.Δ.Υ. κατά την εν λόγω συνεδρίαση. Δεν χρειάζεται να εισέλθω σε λεπτομέρειες. Φτάνει να πω πως είναι τουλάχιστο παραδεκτόν ότι η Ε.Δ.Υ. απεφάσισε για πρώτη φορά να συμπεριλάβει στον κατάλογο υποψηφίων δύο ιατρικούς λειτουργούς που δεν είχαν σύσταση από την Τ.Ε. Ο κ. Χρ. Χ"Προδρόμου έλαβε μέρος στην τελική συνεδρίαση της 23/11/84 κατά την οποία έγιναν οι προαγωγές. Το ζήτημα που είχε προκύψει κατά τη συζήτηση της προσφυγής ήταν κατά πόσο επαναλήφθηκε η συζήτηση για το θέμα της προηγούμενης συνάντησης (της 25/10) και αν ελήφθη σχετική απόφαση.

Η πρωτόδικη απόφαση εδέχθη πως η συνεδρία της 25/10/84 ήταν νευραλγικής μορφής και ότι η Ε.Δ.Υ. έλαβε την απόφαση της χωρίς να τηρήσει το θεμελιακό κανόνα για επανάληψη της διαδικασίας. Αυτός ήταν και ο λόγος ακύρωσης των διορισμών. Το σκεπτικό συμπυκνώνεται στο παρακάτω απόσπασμα της απόφασης (Βλ. (1988) 3 Α.Α.Δ. 1602 στη σελ 1607):-

5 "During their last meeting of the 22nd November, 1984, the respondents proceeded to consider the merits of those considered by them as eligible during their previous meeting and selected the interested parties for promotion, without repeating the process which took place during their meeting of the 25th October, 1984, ab initio. The meeting of the 25th October is, in my view, a vital one and forms part of the process for the filling of the posts in question, bearing in mind the circumstances of the case and especially the fact that decisions were taken at such meeting regarding the eligibility of certain candidates and, also, the fact that the setting up of the Departmental Committee is provided by the Law (section 36 of Law 33/67) and forms part of the process for the filling of vacancies."

15 Ο λόγος της έφεσης προσβάλλει σαν σαφεινή τη διαπίστωση του δικάσαντος δικαστηρίου πως δεν επαναλήφθηκε ab initio η διαδικασία της συνεδρίασης του οργάνου, που προηγήθηκε στις 25/10/84. Ο δικηγόρος της εφεσειούσας Επιτροπής ανέφερε πως στο πρακτικό της τελευταίας συνεδρίασης μνημονεύονται όλα τα προηγούμενα. Περαιτέρω ο κ. Χ"Προδρόμου δεν φαίνεται να πρόβαλε αντιρρήσεις. Κατά συνέπεια, συνέχισε ο συνήγορος, πρέπει να συναχθεί συμπέρασμα ότι έλαβε γνώση των προηγούμενων αποφάσεων και ότι τις υιοθέτησε. Αυτό σημαίνει ότι δεν σημειώθηκε παράβαση του κανόνα, επειδή στην πραγματικότητα η συζήτηση και η διαδικασία επαναλήφθηκαν.

20 Για να υποστηρίξει τη θέση ο κ. Χ"Δημητρίου ενδιέτριψε σε διάφορα δικαστικά προηγούμενα με επίκεντρο την απόφαση της Ολομέλειας, *Κωνσταντίνος Σάββα και Άλλος ν. Δημοκρατίας* (1988) 3 C.L.R. 102 και την απόφαση του Προέδρου του Δικαστηρίου κ. Α. Λυτζου στις προσφυγές 49/89, 86/89 και 114/89 *Κύπρος Δημοσθένους και Άλλοι ν. Δημοκρατίας* ημερ. 14.7.90. Μας παρέπεμψε επίσης στις προσφυγές 956/87, 957/87 και 1003/87 *Σάββας Ξυστούρης και Άλλοι ν. Δημοκρατίας*. Η απόφαση είναι επίσης του Προέδρου του Δικαστηρίου και εκδόθηκε στις 13/3/90.

35 Εκ μέρους της εφεσίβλητης η κα Σάββα υπεστήριξε την

ορθότητα της εκκαλούμενης απόφασης, τονίζοντας ότι δεν είναι αρκετό ότι έγινε μνεία στο πρακτικό της τελευταίας συνεδρίας των προγενέστερων πρακτικών. Αυτό γίνεται, όπως είπε στην ουσία, σαν θέμα ρουτίνας σε κάθε περίπτωση. Περαιτέρω ανέφερε πως η περίπτωση *Σάββα*, ανωτέρω, διακρίνεται από την κρινόμενη διότι στην περίπτωση εκείνη ό,τι συζητήθηκε πριν από τη κρίσιμη συνεδρίαση είχε προκαταρκτικό και εντελώς τυπικό χαρακτήρα.

5

Οι αρχές που διέπουν τη σύνθεση και λειτουργία συλλογικών οργάνων έχουν αποκρυσταλλωθεί σε σειρά αποφάσεων. Η αλήθεια είναι ότι η προσέγγιση μας απηχεί απόλυτα τις σταθερές θέσεις της ελληνικής νομολογίας, όπως διατυπώνονται στα Πορίσματα Νομολογίας του Σ.Ε. 1929-1959. Το σχετικό απόσπασμα στη σελ. 112 έχει επικροτηθεί από το σύνολο των αποφάσεών μας.

10

15

Στην απόφαση 359/89 *Ανδρέας Σαζεϊδης & Υιός Ατδ. ν. Δήμου Αθηαίνου* ημερ. 30/9/89, ο Δικαστής κ. Στυλιανίδης, σχολιάζοντας τις συνέπειες από τη μεταβολή στη σύνθεση συλλογικού οργάνου, παρατηρεί:

20

"Αν η σύνθεση αλλάξει, με τη συμμετοχή μελών που ήταν απόντα στις προηγούμενες συνεδρίες, το συλλογικό όργανο δεν μπορεί να λάβει έγκυρη απόφαση στην τελευταία συνεδρία, εκτός εάν στη συνεδρία αυτή επαναληφθεί από την αρχή η διαδικασία και συζήτηση που προηγήθηκε, οπότε θεωρείται ότι η συζήτηση της υπόθεσης άρχισε και τέλειωσε έγκυρα στην τελευταία συνεδρία - (Πορίσματα Νομολογίας του Συμβουλίου της Επικρατείας 1929-1959, σελ. 112· *Papadopoulos v. Republic* (1985) 3 C.L.R. 154."

25

30

Η υπόθεση *Ευστούρη*, ανωτέρω, απεφάσισε πως από την απλή μόνο αναφορά στο πρακτικό των προηγούμενων συνεδριάσεων συνάγεται αναπόδραστα γνώση και συμφωνία του απουσιάσαντος μέλους, των αποφασισθέντων. Δεν συμμερίζομαι την άποψη αυτή. Έχει όμως λεχθεί πως η απόφαση της Ολομέλειας στη *Σάββα* την υποστηρίζει πλήρως. Έχω μελετήσει την απόφαση, αλλά δεν απεκόμι-

35

σα τέτοια εντύπωση. Στην υπόθεση εκείνη παρουσιάστηκε απλώς η έκθεση της Τ.Ε. και το θέμα αφέθη για εξέταση σε κατοπινή ημερομηνία. Στην πρωτόδικη απόφαση ((1985) 3 Α.Α.Δ.694, 695) αναφέρεται:

5 "The respondent Commission received the report of the Departmental Board on the 19th June, 1984 and met to discuss the recommendations of the departmental board on the 28th July, 1982 when it decided to consider the said promotions at a later date."

10 Έκτοτε ακολούθησαν τρεις συνεδριάσεις στις οποίες τα δύο νέα μέλη ήταν παρόντα. Έχω τη γνώμη ότι η Σάββα δεν έθεσε κανόνα ευρύτερης εφαρμογής, αλλά πρέπει να περιορισθεί στα δικά της περιστατικά.

15 Η υποχρέωση για επανάληψη της συζήτησης και της διαδικασίας χαρακτηρίστηκε από την απόφαση της Ολομέλειας ΑΕ 525 *Ανδρέας Γεωργίου και Άλλοι ν. Δημοκρατίας* ημερ. 16/6/89 σαν "απαράβατη". Η νόμιμη σύνθεση και λειτουργία του οργάνου συνιστά όρο του κύρους των αποφάσεών του. Το βαθύτερο νόημα όλων των αποφάσεων είναι η διαφύλαξη του διαλόγου σαν του πιο πρόσφορου μέσου για τη λήψη ορθών αποφάσεων. Θα πρόσθετα, 20 παραφράζοντας τον παλιό αφορισμό, πως η εκ νέου συζήτηση δεν πρέπει να γίνεται αλλά και να φαίνεται πως έγινε.

25 Αυτό ήταν το πνεύμα της απόφασης στη *Δημοσθένους*, ανωτέρω, και επίσης της *Ανδρέα Χριστοφόρου και Άλλου ν. Δημοκρατίας* (προσφυγές αρ. 266/88 και 309/88, απόφαση του δικαστή κ. Στυλιανίδη που εκδόθηκε στις 26/5/90). Και στις δύο περιπτώσεις το πρακτικό της Ε.Δ.Υ. περιεί- 30 χε ρητή αναφορά ότι το συγκεκριμένο μέλος συμφώνησε με τις προγενέστερες αποφάσεις, που πάρθηκαν στην απουσία του, αφού προηγήθηκε η ενημέρωσή του. Πρέπει λοιπόν απαραίτητα το σχετικό πρακτικό να περιέχει δύο στοιχεία: ότι εκείνος που απουσίαζε ενημερώθηκε για τα 35 αποφασισθέντα και στη συνέχεια ότι τα υιοθέτησε. Από τη στερεότυπη αναφορά που γίνεται από το συλλογικό όργανο

νο σε προϋπάρχοντα πρακτικά δεν τεκμαίρεται ενημέρωση και συμφωνία.

Επομένως η πρωτόδικη απόφαση δεν έσφαλε. Γιαυτό και η έφεση πρέπει να απορριφθεί και απορρίπτεται σαν αβάσιμη.

5

Η έφεση επιτρέπεται κατά πλειοψηφία χωρίς έξοδα.